

NJ 1973/350

ARR.-RECHTB. DORDRECHT, (Enkelv. Kamer) 7 maart 1973. (Mr. Andre de la Porte).

B.W. art. 1404

[Essentie] Aansprakelijkheid voor schade door **bijen** toegebracht aan komkommerteelt in kassen. Nu de door gedaagde gebruikte bijenkasten vlak bij eisers kassen stonden en vaststaat dat er in die kassen **bijen** zijn geweest, die daar schade hebben toegebracht, wordt bewezen geacht dat onder die schadeveroorzakende **bijen** gedaagdes **bijen** zijn geweest. Niet van belang is of ook andere **bijen** schade veroorzaakt hebben.

Schade is alleen voor verhaal op de bijengebruikers vatbaar voor zover die gebruikers het laten uitvliegen van de **bijen** verwijtbaar is. Dit is in ieder geval zo voor de periode na 1 mei, daar dit krachtens de Bijenverordening Dubbeldam verboden was. Indien geen verordening regelen stelt, dient van geval tot geval bezien te worden, of de bijenhouder met het oog op de belangen van de komkommerteler zijn **bijen** het uitvliegen in de omgeving van de komkommerkassen dient te beletten dan wel of de komkommerteler wegens de belangen van de bijenhouder dat uitvliegen dient te aanvaarden en zelf maatregelen ter bescherming van zijn teelt tegen bijenschade dient te nemen. Nu bij de Bijenverordening uitdrukkelijk een "gesloten seizoen" werd ingevoerd en voor dit seizoen de belangen van de komkommerteler dus voorrang kregen, staat als tegenhanger daartegenover, dat voor de overblijvende tijd de bijenhouder in principe vrij was zijn **bijen** te laten uitvliegen.

[Tekst] W. Valk, te Dubbeldam, gemeente Dordrecht, eiser, proc. Mr. H.W. ten Holter, tegen

A. Bijl, te Dubbeldam, gemeente Dordrecht, gedaagde, proc. Mr. W. Beernink.

Ten aanzien van het recht:

1. De vordering betreft de schade, die door **bijen** in de periode van 1 april t/m 24 mei 1969 aan de komkommerteelt van eiser is toegebracht.

Gedaagde had gedurende deze tijd in zijn boomgaard te Dubbeldam, gelegen naast het terrein waarop de komkommerkassen van eiser stonden, vier kassen met **bijen** staan, welke hij ter bestuiving van zijn vruchtbomen gehuurd had.

2. Volgens eiser hebben deze **bijen** zich, toen de bloeitijd van de bomen voorbij was, gestort in zijn kassen en daardoor schade veroorzaakt. Primair acht eiser gedaagde te dezer zake aansprakelijk op grond van art. 1404 BW als gebruiker van de **bijen**, waarvan hij zich voor zijn boomgaard bediende, subs. op grond van art. 1401 BW doordat gedaagde onrechtmatig jegens eiser zou hebben gehandeld door de **bijen** daar te laten staan terwijl de boomgaard uitgebloeid was, hoewel hij kon weten en wist, dat daardoor schade in eisers kassen zou worden veroorzaakt.

Ten slotte beroept eiser zich op de bijenverordening van Dubbeldam en stelt, dat gedaagde in strijd daarmee heeft gehandeld door na 1 mei kassen met uitvliegende **bijen** te houden.

3. Gedaagde betwist niet, dat **bijen** schade aan eisers komkommers hebben toegebracht. Hij ontkent echter, dat **bijen** uit de in zijn boomgaard geplaatste kassen dat hebben gedaan, waartoe hij stelt dat **bijen** vijf km of daaromtrent gaan vliegen om voedsel te halen, dat op ongeveer 2 km afstand van de kassen van eiser een bijenhouder woont, die 40 kassen met **bijen** bezit en dat in de bossen van Repelaer 6 a 8 kassen staan, terwijl voorts bijenzwermen zich op de meest onverwachte plaatsen kunnen vastzetten en wilde **bijen** zich op eisers kassen gestort zouden kunnen hebben.

Verder ontkent gedaagde de bijenkasten te hebben laten staan nadat de boomgaard uitgebloeid was.

Dan doet gedaagde een beroep op een volgens hem tussen komkommertelers en imkers gesloten overeenkomst, krachtens welke in dat jaar de kassen tot 25 mei zouden hebben mogen blijven staan.

Ten slotte stelt gedaagde, dat eiser de kassen met bijengaas had moeten afschermen.

4. Eerst de door gedaagde gestelde overeenkomst.

Gedaagde heeft bij dupliek overgelegd een stuk, dat de overeenkomst zou behelzen. Blijkens de tekst zou hij gesloten zijn tussen enerzijds "de Groenten- en Fruitveiling Zwijndrecht en Omstreken" en anderzijds de "Afd. Dordrecht en Omstreken van de Vereniging tot bevordering van de Bijenteelt in Nederland" en een aantal met name te noemen bijenhouders.

Daargelaten hetgeen eiser overigens heeft gesteld m.b.t. deze overeenkomst gaat het door gedaagde erop gedane beroep in ieder geval hierom niet op, omdat de tekst in art. 5 uitdrukkelijk een uitzondering maakt voor gemeenten waar een bijenverordening geldt (waarbij eveneens uitdrukkelijk Dubbeldam genoemd wordt), in welke gemeenten niet de bij de overeenkomst vastgestelde periode voor het "gesloten seizoen" (28 mei t/m 20 sept.), doch het bij verordening daarvoor vastgestelde tijdvak geldt.

5. De bijenverordening van Dubbeldam verbodt - behoudens ontheffing - vanaf 1 mei t/m 7 sept. bijenkasten enz. met uitvliegende **bijen** te hebben.

Gedaagde heeft in strijd gehandeld met deze verordening. Te dezer zake heeft de Ktr. hem schuldig verklaard zonder oplegging van straf.

6. Gedaagde is als gebruiker van **bijen** op grond van art. 1404 BW in principe aansprakelijk voor door deze

dieren veroorzaakte schade.

Onderzocht dient te worden of de gestelde schade door deze **bijen** is veroorzaakt, hetgeen gedaagde betwist. Nu deze **bijen** vlakbij eisers kassen stonden en vaststaat, dat er in die kassen **bijen** zijn geweest, die daar schade hebben toegebracht, is uitermate onaannemelijk, dat onder die schadeveroorzakende **bijen** geen **bijen** uit de door gedaagde gehuurde kassen zouden zijn geweest. Gedaagde biedt trouwens geen bewijs van deze onaannemelijke stelling aan.

Niet van belang is of tot de schadeveroorzakende **bijen** ook andere, van elders afkomstige **bijen** behoord hebben. Indien dit het geval mocht zijn zouden de gebruikers van die andere **bijen** wellicht eveneens op grond van art. 1404 BW jegens eiser aansprakelijk zijn, doch dit staat niet in de weg aan het recht van eiser zijn schade desgewenst op een van de gebruikers te verhalen.

7. Echter is de schade alleen voor verhaal op de bijengebruikers vatbaar voor zover die gebruikers het laten uitvliegen van de **bijen** verwijtbaar is.

De vraag rijst in hoeverre de bijenhouder rekening dient te houden met de mogelijkheid dat zijn **bijen** schade zullen veroorzaken.

8. In ieder geval is aan gedaagde verwijtbaar, dat hij zijn **bijen** in de periode vanaf 1 mei heeft laten uitvliegen, daar hem dit krachtens de gemeenteverordening verboden was. Een ontheffing was aan gedaagde niet verleend. Eiser mocht erop rekenen, dat er geen geregistreerde **bijen** in de lucht waren en behoefde dus niet met het oog op de belangen van bijenhouders - ter beperking van op hem te verhalen schade - zijn kassen af te screenen.

9. Indien geen verordening (of overeenkomst) regelen stelt dient van geval tot geval bezien te worden of de bijenhouder met het oog op de belangen van de komkommerteler zijn **bijen** het uitvliegen in de omgeving van de komkommerskassen dient te beletten dan wel of de komkommerteler wegens de belangen van de bijenhouder (en/of de fruitkweker) dat uitvliegen dient te aanvaarden en zelf maatregelen ter bescherming van zijn teelt tegen bijenschade dient te nemen.

Door de onderhavige bijenverordening van Dubbeldam trad echter ter plaatse een zekere formalisering van de toestand op in die voege, dat, nu - naar mag worden aangenomen na afweging van de belangen van alle betrokken pp. - uitdrukkelijk een "gesloten seizoen" werd ingevoerd en voor dit seizoen de belangen van de komkommerteler dus voorrang kregen, als tegenhanger daartegenover staat, dat voor de overblijvende tijd de bijenhouder in principe vrij was zijn **bijen** te laten uitvliegen.

Natuurlijk gaat die vrijheid niet zover, dat laten uitvliegen in de vrije periode nimmer verwijtbaar zou kunnen zijn, maar de door eiser gestelde omstandigheden zijn niet van dien aard, dat daarin een genoegzaam verwijt jegens gedaagde gelegen is.

10. Uit het voorgaande volgt, dat eiser zou moeten specificeren welk deel van de door hem gestelde schade voortspuit uit aanwezigheid van **bijen** in zijn kassen voor 1 mei en welk deel uit die aanwezigheid nadien. (Hiertoe een comparitie van pp. gelast. Red.)

Redactionele verwijzingen

[\(T\) NJ 1976/425](#)